

4. Williams A. T. Promoting justice after Lisbon: Groundwork for a new philosophy of EU law / A. T. Williams. *Oxford Journal of Legal Studies*. 2010. Vol. 30. Iss. 4. P. 663-694.
5. Šišková Naděžda. New Challenges for the EU in the Field of Human Rights (Focusing on the Mechanism of the Charter) / Naděžda Šišková. *European Studies – The Review of European Law, Economics and Politics*. 2014. Vol. 1. P. 12-21.
6. Святун О. В. Принцип поваги до прав людини як європейська цінність в міжнародних договорах ЄС з третіми країнами / О. В. Святун. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 115 (частина II). С. 134-144.
7. Ван Елсуверге П. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом як інноваційний правовий інструмент / П. Ван Елсуверге. *Право України*. 2015. № 8. С. 9-16.

Чижова О. М.
*професор кафедри політичних наук,
публічного управління та адміністрування
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова,
кандидат політичних наук, доцент*

ПРАГМАТИЧНА ОРІЄНТАЦІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Після розпаду СРСР Україна стала на шлях розбудови ринкових відносин, але укріпленню економіки заважала невідосконалена законодавча система, перетинання політики з власним бізнесом, що існує понині. Слід пам'ятати, що нинішнє покоління виховувалося старою гвардією, а тому виникає ще одна проблема нинішнього суспільства – кадри професіоналів набираються не за здібностями, а за приналежністю до тієї чи іншої сім'ї, хоча немає нічого поганого в тому, що діти наслідують своїх батьків і йдуть у політику продовжувати їх добрі справи – слугувати народу, а не так, як деякі – продовжувати їх сімейний бізнес і прикривати свої гріхи за депутатською недоторканістю.

Сьогодні потрібно ширше застосовувати прагматичний підхід до розуміння процесів, що відбуваються в політичній сфері. Такий підхід передбачає єдність соціологічного й політичного вимірів прагматизму та його критеріїв: емпіричний прагматизм В. Джемса, інструменталізм Д. Дьюї, операціонізм Бріджмена, концептуалізм Льюїса, гуманізм Шиллера.

Крім того, у суспільній думці з прагматизмом асоціюються багато ідеалів і цінностей – народовладдя індивідуальні свободи і права людини, плюралізм, толерантність, загальний добробут, справедливість, гласність. Як один із напрямів філософії Модерну, прагматизм претендує на проект “реконструкції філософії”, який ґрунтується на критиці традицій європейської методики, зокрема, дуалістичної філософії Декарта. Однак, у реальному житті не завжди прагматизм гарантує використання цих критеріїв, що протистоять ідеї розвитку (плюралізм, прагматизм,

демократія, наприклад, можуть призвести до послаблення керованості суспільством або навіть до встановлення недемократичних форм правління).

Доцільно згадати, що ідеї прагматизму систематизував, виклав, популяризував та прогнозував Джемс, який створив власну оригінальну теорію прагматизму, що опиралася на його філософію радикального емпіризму, психологію функціоналізму та тлумачення релігійного досвіду як необхідного елементу життя людини та її практичних дій. Отже, серцевина проблематики українських реформ має витoki з багатого світового досвіду, який зростає з потреб суспільної практики, хоча не досить реальною адаптацією цього досвіду до української специфіки.

В сучасній теорії та практиці Дьюї переносить увагу із внутрішніх на зовнішні чинники емпіричного досвіду, а це створює умови для досягнення високих цілей в умовах трансформаційних процесів, які мають місце в Україні та розглядаються з точки зору пізнання у реальному контексті дослідження як певний конфліктний, згідно з Дьюї екзистенційний акт.

Інструменталізм Дьюї зосереджується на питанні про придатність ідей бути інструментами оптимального вирішення проблемних ситуацій, що склалися нині в Україні. Так, можна спостерігати хаотичність соціальних трансформацій, адже, сфери соціального хаосу не залишаються зміненими, вони постійно рухаються, амплітуда цих рухів визначається тим, які компоненти домінують на тому чи іншому етапі історичного розвитку певного суспільства. Соціальний аспект прагматизму виокремлюють Браун, Колен, Мід, Морріс, Хук та інші [1, с. 310].

Реальність в Україні така, що суспільство має політичні інститути, які хоча і демократичні, але закони, визначені конституцією, порушуються, завдяки чому простежується тенденція збереження стану невизначеності на тривалий час.

Ч. Пірс, В. Джемс і Д. Дьюї у своїх працях досліджували прагматизм як інструмент регулювання суспільних відносин, а основними перешкодами консолідації демократії в Україні є слабкість політичних інтересів, а також недостатньо активна участь населення в політичному житті країни. Щоб подолати ці недоліки, як твердять політологи-прагматики, потрібен час для розробки наукових гіпотез. Згідно Ч. Пірсу наукові гіпотези повинні оцінюватися висновками, які перевіряються, а також їх простою здатністю справлятися з новим доказом. “Тинізація суспільства” стає суттєвим негативним фактором, який зменшує можливість формування наукової гіпотези, або гіпотез, необхідних при визначенні стратегії розвитку трансформаційного українського суспільства, що приймає характер істини, на думку В. Джемса, і пов’язаний з прагматизмом.

Слід згадати, що американський мислитель Д. Дьюї вважав еталоном людського досвіду морально-політичний досвід, згідно з яким для України є плідним судження науковців про актуальність проблеми пізнання та трансформації цивілізацій європейського типу в рамках світового процесу.

Прибічники прагматизму твердять, що традиційна філософія не має практичної значимості, що дуже важливо для сьогоденної України, вона не зв’язана з реальною

діяльністю людей, їх життям, інтересами, а оперуючи поняттями “політична культура”, “політична свідомість” буде уможовити системи як і повторюють одна одну і не здатні створити нічого нового. Лише звернувшись до практики зробивши метою допомогу людям у задоволенні їх життєвих потреб, прагматична філософія може вийти з кризи та зробити реалізацію політичної реформи, оптимізацію розподілу функцій влади, зміцнити нову державність та усунути дисбаланс між представницькою та виконавчою владою [2, с. 425].

Підкреслимо, що нині вплив політичного прагматизму, його засад на політичне життя в Україні зростає. З погляду сьогодення, політичний прагматизм – це теорія про доцільну діяльність людини, важливими принципами якої є: справа, потреби практичних дій, матеріальний інтерес, вирішальна роль волі у здійсненні людського досвіду і інші.

Головна політична ідея політичного прагматизму – необхідність діяти, не покладаючись на авторитет, апріорні ідеї, випадок. Лише за допомогою діяння, а не без діяння Україна може подолати кризу.

Отже, на рівні прагматичного вирішення будуються моделі, що дозволяють вирішити наявні політичні протистояння.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Філософський енциклопедичний словник / за ред. Д. І. Шинкарука. – Київ : Абрис, 2002. – 511 с.
2. Філософія політики. Короткий енциклопедичний словник / за ред. В. П. Андрущенко. – Київ : Знання України, 2002. – 1455 с.
3. *Shlyahun P. P. Politics* – К. : Lybed, 2002.

С. І. Шитий
доцент кафедри теорії та історії держави і права
НПУ імені М. П. Драгоманова,
кандидат юридичних наук
(м. Київ)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ І ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ

На сьогодні в Україні корупція визнається однією з найбільших загроз національній безпеці і державності в цілому. З цим твердженням погоджується і суспільство, і міжнародні організації, і закордонні спостерігачі, і, принаймні на словах, представники органів державної влади. З метою боротьби з цим жахливим, руйнівним явищем в Україні розпочато процес формування системи антикорупційних органів, на які покладено обов’язок попереджати і боротися з усіма проявами корупційних явищ.